

»Δόσε αὐτὸ τὸ γράμμα μου στὸν σύντροφόν σου Ρήγαν.
 »Εἶπέ του νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ὀλίγον κύμα
 »χωρίζει τὴν πατρίδα σας ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν,
 »καὶ πῶς τοῦ ἐλευθερωτοῦ τὸ κολλοσσαῖον βῆμα
 »οὐδὲ ὡκεανὸς μπορεῖ νὰ τὸ ἀναχαιτίσῃ.
 »Τὸν περιμένω.» Ἄρπαξα τὸ γράμμα του καὶ ἔλθα.
 Εἶχα στὰ πόδια μου περὰ, περὰ εἰς τὴν καρδίᾳ μου.

Ρήγας.

Ἡ λάμψις τῶν ἐλπίδων μας, τῆς διηγῆσεώς σου
 τὰ μαγευμένα χρώματα ἐθάμπωσαν τὸν νοῦν μου.
 Ἀφῆστέ με εἰς τὸ φῶς αὐτὸ νὰ συνειθίσω.—
 Στὸν Ναπολέοντα λοιπόν! κατόπιν—στὴν Ἑλλάδα.
 Φίλοι, τί πόθος ἅγιος ἀρπάζει τὴν ψυχὴν μου!
 Νὰ ἀντικρύσω τὰ βουνά, τὸ κύμα τῆς Ἑλλάδος,
 τὸ τέλος τῶν ἀγώνων μας, τὸ τέλος τῶν σκοπῶν μας!
 Τὰ ἅγια τῆς γλώσσας καὶ πάλιν νὰ πατήσω
 σὰν ἄγγελος ἐκδικητής! Μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι,
 στὸ στήθος τοῦ τυράννου τῆς τὸ πόδι στηριγμένον,
 νὰ κράξω στὴν πατρίδα μου: «Καυμένη μάνα, σῆχω!
 σῆχω νὰ ἰδῇς τὴν λευθερίᾳ ποῦ στὰ βουνὰ χαράζει!»

Κοσμάς.

Πόσοι καὶ πόσοι κάτω 'κεῖ προσμένουν μὲ λαχτάρᾳ
 ν' ἀκούσουνε τὸ σύνθημα! Τὸ μάτι των ἀστράπτει
 καὶ ρίχνουνε εἰς τὸ σπαθὶ τυραννοφόρον χέρι.

Ρήγας.

Τὰ λόγια τοῦ ἄρματωλοῦ στὰ χεῖλῃ σου ταιριάζουν.
 Ἰσα μὲ τοὺς ἄρματωλοὺς ὁ ἅγιός μας κλῆρος
 μοῦ πλημμυρεῖ τὸ στήθος μου μὲ τρισαγίους πόθους.
 Ὁ κλῆρος κ' οἱ ἄρματωλοί! τοῦ ἔθνισμοῦ οἱ στυλοί.
 Ὁ κλῆρος—ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐλπίς κ' ἡ πίστις,
 ὁ ὕμνος, ποῦ τοὺς θαυμαστούς τοῦ παρελθόντος ἤχους
 σώζει κ' εἰς τὴν συνειδήσιν ξυπνίζει τοῦ παρόντος!
 ὁ γεωργὸς ποῦ ἔσπερνε μὲς στὸν βαρὺν χειμῶνα
 τὸν σπόρον τῆς ἀνοιξέως μ' εὐλογημένον χέρι.
 Ἐκεῖναι—τὸ αἰώνιον κατὰ τυράννων μῖσος,
 οἱ ἱερεῖς τῆς λευθερίᾳς, ποῦ στῶν βουνῶν τὰ ὕψη
 δὲν ἄρψαν τὸν λύχον τῆς νὰ σβύσῃ στοὺς αἰῶνας!
 οἱ φοβεροὶ ἐκδικηταὶ τῶν δούλων ἀδελφῶν των!
 Αὐτοὶ στοῦ ἔθνους σήμερα θὰ δώσουν τὸν ἀγῶνα
 τοὺς πρώτους στρατιώτας του, τοὺς πρώτους στρα-
 [τηγούς του.

Κοσμάς.

Ὡ Ρήγα μου, ἀντάξια τοῦ εὐγενοῦς μας Γένους,
 ἀντάξια τῆς σκοτεινῆς μαρτυρικῆς του τύχης
 ὑπάρχουν καὶ τὰ ἔργα σου καὶ τὰ χρυσὰ σου λόγια.
 Naί, μὴ διστάζης, τέκνον μου, πῶς τοῦ πατῆρ τὸ χέρι
 ὁποῦ ὕψονε τὸν σταυρόν, καὶ σπάθην θὰ κρατήσῃ!
 Τὸ χέρι, ποῦ σὰν ἔδινε μετὰ λήψιν στοὺς δούλους
 ἐστάλαζε μὲς' στῆς καρδιάς τὸ μῖσος τῶν τυράννων,
 τὸ ἅγιόν μας λάβαρον αὐτὸ θεὰ ὕψωσ'!

Κανταρτζής.

Παιδί μου, —ναί, ὥσάν παιδί σὲ ἔχω ἀγαπήσει,
 ἀφ' ἧς στιγμῆς σ' ἐγνώρισα ὠραῖον παλληκάρι.
 Ἦλθες στὰ ξενὰ μοναχὸς καὶ ἄγνωστος ἀκούη,
 ἀλλὰ μαζί σου ἔφερνες τὸν πλοῦτον τῆς καρδιάς σου,
 ποῦ ὕστερα σ' ἐπροίχισε μὲ ἀμετρήτους φίλους.
 Τὸ τολμηρὸν τραγοῦδι σου μοῦ φάνη πῶς ἀντῆχει,
 μέσ' στὴν τρομὰρα τῆς σκλαβιάς, στὴν σιωπῇ τοῦ
 [τάφου,

ὥσάν τῆς Ἀναστάσεως ὁ ὕμνος ὁ οὐράνιος.
 Ὁ νοῦς σου, ποῦ ἐφλόγιζεν ἀγάπη τῆς πατρίδος,
 τὸν δρόμον ἐκαθάρισε τὸν καταδασωμένον,
 ποῦ στὸν ναὸν τῆς λευθερίας ἐμπόδιζε τὸ βῆμα.
 Ἦ δναιρον ποῦ ἐνόμιζεν ἀδύνατον ὁ κόσμος,
 ἐσὺ τὸ κάνεις δυνατόν μὲ τὸν μεγάλον νοῦν σου.
 Ἐμπρὸς στὴν θύραν στέκομεν τῆς σωτηρίας τώρα.
 Σ' ἐσύντρεξα στὰ σχέδια, σ' ἀκολουθῶ στὴν πρᾶξιν.

Φώτιος.

Πιστὸς κ' ἐγὼ σ' ἀκολουθῶ στὴν ζάλην τῶν κινδύνων,
 εἴτε προσμένει θάνατος, εἴτε προσμένει νίκη.

Ἀργέντης.

Δὲν ξεύρω λόγια εὐμορφᾶς, πολέμιστῆς δὲν εἶμαι.
 ἀλλ' ἔχω πατριωτισμὸν καὶ τὴν ζωὴν μου ἔχω,
 κ' εἶμ' εὐτυχής, στὸ ἔθνος μου ἐὰν τὰ θυσιάσω.
 Τὰ πλοῦτῃ μου εἶνε πολλὰ. τὰ ἔχω συναθροίσει
 μὲ κόπους, τιμιότητα καὶ μὲ οἰκονομίαν.
 Ὁ πόλεμος γιὰ νὰ τραφῇ χρημάτων ἔχει χρεῖαν.
 Τὰ πλοῦτῃ μου προσφέρονται στοῦ ἔθνους τὰς ἀνάγκας.

Οἰκονόμου.

Λυποῦμαι περισσότερον πῶς δὲν ἔμπορῶ νὰ μείνω.
 Μὲ κατατρώγει πυρετὸς — ν' ἀναπαυθῶ πηγαίνω,
 καὶ αὔριον πολὺ πρῶτ' ν' ἀναχωρήσω πρέπει.
 Συγχώρησέ με, χρήσιμος θαρρῶ δὲν εἶμαι πλέον.
 Ὁ, τι ἀπεφασίσατε, τυφλῶς ἐγὼ ἐγκρίνω.

Ρήγας (μετ' ἐνδιαφέροντος)

Ἀλήθεια, φαίνεσαι πολὺ χλωμὸς κ' ἀφανισμένος.
 Φρόντισε τὴν υἱείαν σου, καλὲ μου Οἰκονόμου.
 Καίρως δὲν εἶνε ν' ἀμελῇ κανένας τὴν ζωὴν του.
 ἔχει ἀνάγκην ἡ πατρίς ἀπ' τὰ παιδιὰ τῆς ὅλας.
 Πήγαινε καὶ ἡσύχασε· θὰ σὲ ἰδῶ ἀπόψε,
 ἂν εὐκαιρήσω, εἰδεμὴ εἰς τὸ Τριέστι πλέον.
 Θεὰ περάσω ἀπ' ἐκεῖ διὰ τὴν Βενετίαν.

(Ὁ Οἰκονόμου ἐξέρχεται, ἐνῶ ὁ Κανταρτζῆς ψιθυ-
 ρίζει εἰς τὸ οὖς τοῦ Φωτίου, ἀποβλέπων πρὸς τὸν
 ἀραχωροῦντα.)

Στάθης.

Ἄ, τέλος πάντων! ἡ χαρὰ μὲ πνίγει. Στὴν Ἑλλάδα!

Ρήγας.

Ἐκεῖ γενναῖε, Στάθῃ μου! ἔκει σὲ περιμένει
 ἡ γαλανὴ μας θάλασσα, τὸ στάδιον τῆς δόξης.—
 Ἄλλ' ἄκουσε. Προτῆτερα ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃς
 εἰς τὴν Κριμαίαν νὰ ἰδῇς τὸν Λάμπρο τὸν Κατσόνη.
 Θ' ἀναχωρήσῃς αὔριον, θεὰ σοῦ δώσω γράμμα.
 Θὰ κατεβῇτε ἀπὸ 'κεῖ εἰς συναπάντησίν μας.

Στάθης.

Πηγαίνω κ' εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, ἐὰν μὲ στείλῃς.

Ρήγας.

Εἰς δυὸ τρεῖς ἡμέραις τὸ πολὺ ν' ἀναχωρήσῃς πρέπει.
 Ποιοὶ θὰ μὲ συνοδεύσουνε καὶ ποιοὶ ἐδῶ θὰ μείνουν,
 αὔριον θ' ἀποφασισθῇ. Ἐδῶ σᾶς περιμένω.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΑΛΕΓΙΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Τὸ γῆρας γνωρίζει· ἡ νεότης μαντεύει.

*

Εἶνε ἀδιακρισία νὰ ζητῇ τις πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν
 θὰ ἡδύνατο νὰ τῷ ἀρνηθῶσιν.

*

Ἡ φιλαρέσκεια εἶνε ἑλλειψὶς ἀληθείας.

*

Ἐν τῷ ἔρωτι εἶνε τις συγχρόνως δούλος καὶ κύριος.

*

Κυβερνᾷ τις ἀσφαλέστερον διὰ τῆς ἀγοθότητος ἢ
 διὰ τῆς ἰσχύος.

*

Ἡ εὐτυχία ἐπιζητεῖ τὸ φῶς· κρυπτομένη ἀσφυκτιᾷ.